

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Predlog kataloga znanja

(nelektorirano)

Aktivno državljanstvo

Srednje strokovno izobraževanje

(35 ur)

November 2019

Komisija za pripravo predloga učnega načrta:

Predsednica: mag. Klavdija Šipuš, Zavod RS za šolstvo

Člani: dr. Marinko Banjac, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Renato Flis, Srednja šola za oblikovanje Maribor

Jožica Gramc, Zavod RS za šolstvo

Vojko Kunaver, Zavod RS za šolstvo

dr. Damjan Mandelc, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Mojca Ogorelc, Ekonomska in trgovska šola Brežice

dr. Marjan Šimenc, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Filozofska fakulteta

Recenzenti:

mag. Nataša Lampret, Srednja gradbena šola in gimnazija

dr. Mitja Sardoč, Pedagoški inštitut

dr. Marina Tavčar Krajnc, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta

KAZALO

1 OPREDELITEV AKTIVNEGA DRŽAVLJANSTVA	4
2 SPLOŠNI CILJI	5
3 CILJI IN VSEBINE	6
4 STANDARDI ZNANJA	10
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	11
6 PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA	13
7 ZNANJA IZVAJALCEV	14

1 OPREDELITEV AKTIVNEGA DRŽAVLJANSTVA

Aktivno državljanstvo je obvezni vsebinski sklop v programih srednjega strokovnega izobraževanju v okviru kategorije Interesne dejavnosti in druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela. Zasnovan je interdisciplinarno, v njem se prepletajo in povezujejo spoznanja različnih znanstvenih disciplin (sociologije, filozofije, politologije, zgodovine, geografije ipd.). Temeljni cilj je spodbujanje aktivnega, informiranega in odgovornega demokratičnega državljanstva.

Dijakinje in dijaki v okviru aktivnega državljanstva razvijajo sposobnost za razumevanje kompleksnosti osebnega in družbenega življenja ter povezanosti in nasprotij med individualnim in družbenim, lokalnim in globalnim. Dijaki pridobivajo in razvijajo znanja o človekovih pravicah, demokraciji in demokratični kulturi, vlogi medijev in civilne družbe, ustavni ureditvi in političnem sistemu Republike Slovenije, o evropskih integracijskih procesih in institucijah Evropske unije, mednarodnih organizacijah in globalnih izzivih človeštva. Pomemben poudarek je na kritičnem, sodelovalnem in dialoškem mišljenju, ki dijakom omogoča, da prisluhnejo drugemu in skupaj kritično premislijo svoja in družbena stališča, vrednote in načine ravnanj. Takšna zasnova vsebinskega sklopa dijakom omogoča priložnosti za sodelovanje in soodločanje v demokratičnih procesih pri pouku in izven njega.

Katalog znanja za aktivno državljanstvo vsebuje štiri vsebinske podsklope (teme), ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo. Zasnovani so tako, da izhajajo iz dijaka - državljana, ki je posameznik, del skupnosti (oziroma družbe v ožjem pomenu), države in širšega sveta ter nakazujejo na štiri ravni državljanskega angažiranja: osebno, družbeno, državno in globalno. Splošni in operativni cilji s tem zasledujejo različne nivoje družbenega življenja dijaka: nivo avtonomije, sodelovanja, participacije in soodločanja. Celota dijaka spodbuja in mu omogoča, da razvija svoje državljanske spretnosti na več ravneh in tako postane informiran državljan, se pravi državljan, ki ima znanje, ki je potrebno za razumevanje procesov v družbi in politiki; državljan, ki sodeluje, se pravi državljan, ki ima spretnosti, ki so potrebne za sodelovanje pri urejanju zadev skupnega pomena; aktiven državljan, se pravi državljan, ki uporablja znanje in spretnosti, da lahko prispeva k spremembam v državi in širše.

2 SPLOŠNI CILJI

Poglavitni cilj aktivnega državljanstva je pridobivanje znanja, razvijanje spretnosti, stališč in vrednot, ki dijake usposabljaajo za informirano aktivno državljanstvo. Ta cilj je dodatno opredeljen s cilji v nadaljevanju.

Dijakinje in dijaki:

- se usposabljaajo za razumevanje delovanja družbe in demokratičnih procesov v njej,
- pridobivajo in nadgrajujejo znanje o delovanju demokratičnih/političnih institucij v Republiki Sloveniji, Evropski uniji in globaliziranem svetu,
- razvijajo sposobnost za kritično presojo lastnih in prepričanj drugih in za razmislek o lokalnih, nacionalnih, evropskih in globalnih problemih sodobnega sveta,
- razvijajo spretnosti poslušanja drugih, sporočanja svojih stališč in sodelovanja pri oblikovanju skupnih odločitev,
- razvijajo kritično razumevanje sodobnih medijev, oblikujejo stališča do priložnosti in omejitev medijskega poročanja,
- razvijajo motivacijo za spremljanje aktualnih družbenih in političnih dogodkov, za konstruktivno vključevanje v družbeno in politično življenje ter za delovanje za skupno dobro,
- razvijajo občutljivost za zaznavanje aktualnih problemov šole in okolja ter sposobnosti za njihovo reševanje in oblikovanje pobud v šolskem, lokalnem in širšem okolju tudi s pomočjo medvrstniškega in medgeneracijskega sodelovanja,
- razvijajo stališča, povezana s spoštovanjem posameznika in sprejemanjem različnosti, empatijo, premagovanjem predsodkov, strpnim sobivanjem, solidarnostjo, prostovoljstvom in medgeneracijskim sodelovanjem,
- se usposabljaajo za odgovorno delovanje za uresničevanje pravičnejšega in bolj solidarnega sveta, enakosti, zagotavljanja človekovih pravic, miru in trajnostnega razvoja.

3 CILJI IN VSEBINE

Katalog znanja je razdeljen na štiri vsebinske podsklope (teme). Cilji in vsebine se medsebojno prepletajo, dopolnjujejo in nadgrajujejo.

TEMA: Državljan - posameznik

Skupno življenje ljudi urejajo pravila, ki svobodo posameznika omejujejo, a tudi ščitijo. V sodobnih družbah se ta pravila vzpostavijo tako, da člani družbe sodelujejo pri njihovem oblikovanju, kar pomeni, da so oblikovana na demokratičen način. Demokracija, ki temelji na skupnem odločanju, predpostavlja avtonomne državljane, ki so sposobni samostojno razmišljati in presoјati. V tem procesu je ključnega pomena kritično mišljenje, poznavanje osnovnih pojmov, ki omogočajo misliti družbeni svet, in sposobnost sodelovanja v razpravi, v kateri posamezniki skupaj iščejo rešitve za vprašanja, ki zadevajo vse. Položaj posameznika v družbi določajo temeljne pravice, ki ga ščitijo tako pred drugimi posamezniki kot tudi pred posegi oblasti.

Dijakinje, dijaki:

Demokracija in avtonomija

- razumejo potrebnost družbenih pravil (zakonov), ki omejujejo in omogočajo svobodo posameznika,
- raziskujejo večpomenskost pojma demokracije in njegove vsebine,
- razumejo povezavo med demokracijo in avtonomijo posameznika ter med avtonomijo in kritičnim premislekom tujih in lastnih stališč in prepričanj,
- znajo uporabljati osnovne elemente kritičnega mišljenja in v medijih identificirati osnovne logične napake pri argumentaciji,
- raziskujejo odnos med družbeno pravičnostjo, svobodo in enakostjo,

Človekove pravice in sobivanje

- spoznavajo vrste (človekovih) pravic in načine njihovega varovanja,
- razumejo povezavo med svobodo in človekovimi pravicami ter med človekovimi pravicami in odgovornostmi,
- znajo predstaviti in argumentirano zagovarjati svoje stališče,
- v vsakdanjem življenju poiščejo primere predsodkov, stereotipov in diskriminacije,
- analizirajo elemente demokratične kulture na primeru šole.

TEMA: Sodelovanje v skupnosti

Sodobne civilne družbe predpostavljajo aktivne državljane, ki so motivirani in zmožni najrazličnejših oblik družbenega udejstvovanja. Pri tem je ključnega pomena udejanjanje idej in pobud v različnih oblikah in okoliščinah, med drugim tudi v okviru civilne družbe. Ob tem mladi razvijajo občutljivost za zaznavanje aktualnih problemov šole in okolja kot tudi učinke na življenje v različnih skupnostih. Sodobni čas je prinesel številne spremembe na področju dela in zaposlovanja, ki zahteva od mladih angažiranost in vseživljenjsko učenje, obenem pa morajo biti pozorni na različne oblike izkoriščanj in se zavedati svojih pravic na trgu dela. Medijska pismenost pri mladih ni omejena zgolj na merljive spretnosti in zmožnosti, temveč jo moramo razumeti širše, kot angažiran odnos, ki je predpogoj družbene participacije in sodelovanja med ljudmi.

Dijakinje, dijaki:

Civilna družba

- spoznavajo strukturo civilne družbe in raziskujejo možnosti posameznikovega sodelovanja in vključevanja v različne oblike združevanja ter delovanja v skupno dobro,
- analizirajo vlogo in pomen civilno-družbenih, humanitarnih, solidarnostnih akcij in iniciativ v družbi,
- analizirajo vlogo medijev v sodobni družbi (oblikovanje javnega mnenja, nadzor oblasti, problem zasebnosti) in razumejo pomen verodostojnosti informacij,
- razumejo pomen svobode govora in možnosti njenih zlorab,

Delovanje in pomen gospodarskega sistema

- razumejo temeljna načela delovanja gospodarstva in kritično vrednotijo raznolike posledice sodobnega globalnega kapitalističnega gospodarstva,
- raziskujejo vzroke sprememb v gospodarstvu in učinke sprememb na posameznike in skupine/skupnosti (delavske pravice in institucije za njihovo varovanje),
- raziskujejo primere trajnostno naravnanih gospodarskih praks,
- analizirajo položaj mladih na trgu dela in njihove zaposlitvene možnosti (poti izobraževanja, poklicne izbire, nezaposlenost, prekarnost ...).

TEMA: Državljan Republike Slovenije

Sodobna država je ena temeljnih oblik urejanja družbenega in političnega življenja ljudi. Tudi državljanstvo kot status je v veliki meri, vendar ne izključno, vezano na državo in je torej slednja tista, ki podeljuje konkretne dolžnosti in pravice posameznicam in posameznikom. Država na ta način svoje državljane ščiti in varuje, obenem pa tudi določa ali predpisuje njihova ravnanja in delovanje. Države imajo lahko različne družbeno-politične ureditve, običajno določene prek ustave, pri čemer je v sodobnem svetu največ tistih, ki so urejene demokratično. To pomeni, da ima v določeni državi oblast v rokah ljudstvo, da je oblast pri svojem delovanju omejena in da lahko posameznice in posamezniki na različne načine sodelujejo pri vprašanjih, ki vpliva na njihova življenja.

Dijakinje, dijaki:

Država, demokracija in državljanstvo RS

- navedejo in razložijo različne pomene pojma politika in opišejo, kaj je politična socializacija,
- znajo opredeliti pojem država in razložijo ključne razlike med demokratičnimi ter nedemokratičnimi ureditvami,
- primerjajo značilnosti neposredne, predstavniške in liberalne demokracije, in pojasnijo, zakaj je pomembno, da je oblast v demokracijah ločena na več vej (zakonodajna, izvršilna, sodna),
- razložijo pomen statusa državljana/državljanke, načine pridobitve državljanstva RS in opisujejo pravice in dolžnosti državljanov RS,
- kritično vrednotijo sodobne izzive in dileme demokratičnih ureditev, kot so negativne podobe politike, politična apatija, nižanje starostne meje za pridobitev volilne pravice, e-volitve,

Ustava in politični sistem RS

- pojasnijo in utemeljijo, kako Ustava Republike Slovenije določa ureditev in delovanje naše države,
- opišejo in pojasnijo izbrana poglavja Ustave Republike Slovenije,
- razložijo delovanje političnega sistema Republike Slovenije in njegov vpliv na življenja prebivalcev,
- razložijo, da državljani Republike Slovenije živijo v občinah in kako občine delujejo,

- argumentirajo, kako lahko kot aktivni državljani soodločajo pri političnih vprašanjih in kakšen vpliv ima to na njihova življenja.

TEMA: Državljan Evropske unije in sveta

Tema naslavlja področja evropskih integracijskih procesov, globalizacijskih procesov in globalnih izzivov človeštva. Izpostavljene so ključne teme, ki modernega posameznika in družbe umeščajo v širše politično, ekonomsko in kulturno okolje, začenši z razlogi za članstvo Slovenije v Evropski uniji, razlogi za evropsko povezovanje po drugi svetovni vojni in vplivi, ki jih ima članstvo v evropski povezavi. Sklop zajame tudi področje procesov, ki se odvijajo na globalni ravni in ki vključujejo področja politike, ekonomije, kulture, varnosti, okolja, migracij in drugih področij, ki so neobhodna za formiranje aktivnega državljana in državljanke, da zmoreta presojati sodobne družbene izzive ter zastopati načela humanizma, demokracije in človekovih pravic.

Dijakinje, dijaki:

Evropska unija

- opredelijo razloge za evropsko povezovanje, poznajo mejnike povezovanja (Pogodbe EU) in simbole EU,
- na primerih preiskujejo pravice, ki jih imajo kot evropski državljani in na konkretnih primerih spoznavajo razloge in pomen članstva Slovenije v Evropski uniji,
- navedejo in razložijo delovanje glavnih institucij EU (Evropski parlament, Evropska komisija, Evropski svet in Svet EU) ter opišejo potek volitev v Evropski parlament,

Svet in globalizacija

- analizirajo in kritično presojajo izbrane učinke in procese, povezane z globalizacijo na posameznika in skupnosti: migracije, trajnostni razvoj, človekove pravice,
- na konkretnih primerih pojasnijo izbrane globalne probleme in izzive človeštva, medsebojno povezanost in soodvisnost,
- prepoznavajo posledice konfliktov in vojn v globaliziranem svetu ter razpravljajo o prizadevanjih za mir in za preprečevanje konfliktov.

4 STANDARDI ZNANJA

Dijakinja, dijak:

- pojasni, kako družbena pravila omejujejo in omogočajo svobodo posameznika,
- razloži močne in šibke strani različnih pojmovanj demokracije,
- razlikuje med dejstvom in vrednoto, dejstvom in interpretacijo, vednostjo in mnenjem, prepozna predpostavke sklepanja in identificira osnovne elemente argumentacije,
- argumentirano zagovarja svoje stališče o izbranem družbenem problemu, o katerem imajo ljudje različna mnenja in poišče smiselne argumente za stališče, ki njegovemu stališču nasprotuje,
- pojasni pojem pravice in pokaže na povezavo med človekovimi pravicami in odgovornostmi,
- v vsakdanjem življenju poišče in analizira primere predsodkov, stereotipov in diskriminacije,
- predstavi nekaj načinov (so)delovanja v skupnosti in ovrednoti njihov pomen,
- na podlagi izbrane aktualne vsebine primerja (s)poročanja v različnih medijih,
- razloži temeljna načela delovanja sodobnega gospodarstva in nekaj primerov, ko sodobno gospodarstvo na lokalni ravni deluje drugače kot na globalni,
- pojasni, kako gospodarska kriza vpliva na poklicne izbire mladih in trg dela,
- razloži delovanje institucij za varovanje delavskih pravic,
- pozna pojem politika in razloži politično socializacijo,
- predstavi razlike med nedemokracijskimi in demokracijskimi ureditvami ter na primerih razloži značilnosti neposredne, predstavniške in liberalne demokracije,
- razloži vlogo Ustave RS kot akta, s katerim država predpisuje družbeno in politično ureditev,
- predstavi delovanje političnega sistema RS na državni in občinski ravni,
- pozna pojem državljanstva in razloži, katere pravice in dolžnosti imajo državljani in tujci v RS,
- izdelava načrt za konkretno obliko političnega udejstvovanja, preko katerega udejanja aktivno državljanstvo,
- opiše svoje pravice in obveznosti, ki izhajajo iz državljanstva EU,
- navede dosežke evropskega integracijskega procesa in posledice članstva Slovenije v EU,
- pozna globalne probleme in izzive, učinke globalizacije in njenih procesov na ljudi, okolje in njegovo življenje,

- kritično ovrednoti vpliv svojega življenjskega sloga na ljudi in okolje na lokalni in globalni ravni.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Dijaki pri aktivnem državljanstvu pridobivajo in razvijajo znanja, spretnosti in veščine za informirano in odgovorno demokratično državljanstvo. Cilji in vsebine se med seboj povezujejo, dopolnjujejo in nadgrajujejo, kar učitelju omogoča smiselno načrtovanje učnega procesa, pri čemer:

- učitelj lahko povezuje in hkrati obravnava ter uresničuje tudi cilje in vsebine iz različnih tematskih sklopov,
- je nujno poznavanje ciljev in vsebin katalogov znanja različnih predmetov, predvsem sociologije, zgodovine, geografije in slovenščine. Pri teh predmetih dijaki pridobijo določena znanja, ki jih opredeljuje tudi katalog znanja za aktivno državljanstvo, ki tako predstavlja stičišče ciljev in vsebine različnih predmetov,
- učitelji medpredmetno načrtujejo,
- je v ospredju zavedanje, da se v učnem procesu poudarja aktivno državljanstvo in skuša razvijati spretnosti, stališča in pripravljenosti za delovanje, ki so zanj potrebne.

Učitelj ima ključno vlogo pri načrtovanju dejavnosti, procesu učenja in poučevanja, usmerjanju in podpiranju dijakov. V središču učnega procesa je dijak, ki je aktiven (*pri uvajanju sprememb*) v družbeni skupnosti (v šoli, lokalnem okolju, državi in širšem svetu), zato naj bo učni proces osredotočen na dejavnosti dijakov in čim bolj povezan z njihovo življenjsko potjo. Osredotočen naj bo na družben, ekonomski, kulturni in politični kontekst, v katerem mladi živijo. Poučevanje naj tako izhaja iz aktualnih situacij, interesov in izkušenj dijakov. Učitelj naj učni proces načrtuje z metodami in oblikami dela, ki pri dijaku spodbujajo kritično mišljenje, na znanju utemeljeno in odgovorno ter ustvarjalno delovanje ter so povezane z dijakovim resničnim življenjem v družbeni in politični skupnosti. To dijaku omogoča, da vzpostavi povezave med njim samim in s širšim okoljem.

Učitelj naj v učnem procesu dijake vključuje v sooblikovanje namenov in kriterijev uspešnosti, ki izhajajo iz učnih ciljev in standardov znanja, zapisanih v katalogu znanja. Dijakom omogoča tudi načrtovanje osebnih ciljev učenja, s čimer zagotavlja individualizacijo, diferenciacijo in

personalizacijo učenja. Učitelj naj spodbuja podajanje kakovostnih povratnih informacij, ki so povezane z nameni učenja in kriteriji uspešnosti ter omogoča samovrednotenje (samorefleksijo) dejavnosti dijaka, kar prispeva k dijakovemu prevzemanju odgovornosti za delovanje in lastno učenje. Načrtuje naj na način, ki omogoča dijakovo aktivno vključenost v celotnem učnem procesu, s čimer spodbuja iniciativnost in podjetnost dijakov: od načrtovanja pa vse do izvedbe.

Učitelj naj uporablja različne metode poučevanja in učenja v šoli in izven nje: strategije za spodbujanje kritičnega mišljenja, problemsko učenje, učenje z delovanjem, vodeni razgovor, argumentirano razpravljanje, samostojno učenje, pisanje komentarjev, pobud ipd., simulacije, igro vlog in druge pedagoške metode. Poseben poudarek naj bo na strategijah, ki omogočajo kritično uporabo tradicionalnih in družbenih medijev, primerjavo, analizo in interpretacijo informacij ter uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije za namene državljanske participacije.

Učitelj naj spodbuja dijake k vključevanju v številne prakse skozi katere se razvijajo v aktivne državljane. Učni proces naj bi kot svoj bistveni sestavni del vključeval refleksijo njihove življenjske izkušnje. Mladim naj omogoči izkušnjo, da je demokracija ranljiv sistem, ki za svoj obstoj potrebuje nenehni angažma državljanov, ne le na volitvah, temveč tudi v obliki (so)delovanja v skupnosti – da torej demokracija ni stvar drugih, temveč nujno tudi njihova stvar. Zato je potrebno, da mladi poznajo in razumejo delovanje političnega sistema in razumejo izzive, s katerimi se sistem sooča.

Pri učnem procesu naj zato učitelj spodbuja sodelovalno delo dijakov. Oblike sodelovalnega učenja naj uvaja z namenom spodbujanja veščin sodelovanja, komuniciranja, kritičnega in argumentiranega izražanja ter sprejemanja stališč in konsenzov za dobrobit vseh. Učitelj naj vzpostavlja učno okolje zaupanja, solidarnosti in odprtosti za spoštovanje različnih mnenj, v katerem je dijakom omogočena spodbuda za iskanje in predlaganje skupnih rešitev. Učitelj omogoča vključevanje ter sodelovanje vsem dijakinjam in dijakom. Z dijaki odgovorno in strokovno razpravlja o kontroverznih temah ter spodbuja argumentirano razpravo o dogodkih v družbenem in političnem življenju. Pri tem predmet obravnave niso samo aktualni politični in družbeni dogodki, temveč tudi medijsko poročanje o njih, pa tudi mnenja, ki jih dijaki o njih slišijo od svojih vrstnikov.

Pri aktivnem državljanstvu gre za niz procesov v različnih okoljih. Dijaki svoje znanje in stališča o vlogi državljana in odnos do državljanstva pridobivajo v celoti interakcij, v katere so vključeni v

svojem življenju. Na stališča dijakov ne vpliva samo razred, temveč vsi šolski predmeti, šola kot skupnost, mediji, časopisi, vrstniki, družina, svetovni splet. Učitelj naj spodbuja tudi sodelovanje z različnimi institucijami in organizacijami ali posamezniki, ki delujejo v lokalnem in širšem okolju. Z uporabo takšnih oblik dela oblikuje spodbudno učno okolje, v katerem dijaki aktivno sodelujejo v družbenem življenju skupnosti in z lastno načrtovano in odgovorno aktivnostjo prispevajo tako k svojemu osebostnemu razvoju kot tudi razvoju demokratične skupnosti.

Pomembno se je tudi zavedati, da obstaja več odgovorov na vprašanje, kako naj deluje državljan. To je lahko državljan, ki spoštuje zakone, varuje okolje, sodeluje pri dobrodelnih akcijah. Aktivni državljan je lahko državljan, ki aktivno sodeluje v družbenem življenju na lokalni in državni ravni. Lahko pa je to državljan, ki poskuša družbo narediti pravičnejšo in si prizadeva za spremembe na sistemski ravni. Pouk bi moral zato odražati vso to širino državljanskega angažmaja.

6 PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA

Preverjanje in ocenjevanje znanja je del učnega procesa, ki izhaja iz ciljev in standardov znanja. S preverjanjem znanja učitelj ugotavlja doseganje učnih ciljev, ki so skupaj s standardi znanja predmet ocenjevanja. Načini in oblike preverjanja in ocenjevanja znanja morajo biti usklajeni z načini poučevanja in učenja pri predmetu. Učitelj ocenjuje to, kar je dijak usvojil v procesu učenja. Učitelj mora dijaku pravočasno predstaviti oblike, načine in merila za ocenjevanje znanja. Znanje dijakov se ocenjuje opisno (opravil/ni opravil).

Učitelj preverja znanje dijakov in spremlja njihov napredek skozi celoten učni proces: med usvajanjem novih ciljev, po zaključenem učnem sklopu in pred ocenjevanjem znanja. Najprej naj preveri predznanje in temu prilagodi nadaljnje korake z namenom podpiranja dijaka in ugotavljanja njegovega napredka. Učitelj dijaku nudi podporo pri načrtovanju učenja in pri samovrednotenju doseganja osebnih ciljev ter ciljev in standardov znanja.

Učitelj naj načrtuje takšno preverjanje in ocenjevanje znanja, ki dijaka spodbuja k aktivnemu vključevanju v družbeno življenje. Pomembno je, da imajo dijaki možnost pokazati svoje znanje, razumevanje in spretnosti na različne načine, npr. s simulacijami, z igro vlog, razpravo, načrtovanjem in izvajanjem intervjujev, akcijskim raziskovanjem, predstavitevami in komentarji

časopisnih člankov, načrtovanjem, realizacijo in refleksijo projektov, ki so lahko povezani z dejavnostmi v dobrobit skupnosti (npr. humanitarne dejavnosti, medgeneracijsko sodelovanje). Pri tem je dejavnosti dijakov potrebno zasnovati tako, da se jasno navezujejo na vsebine in cilje.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Aktivno državljanstvo lahko poučuje učitelj z znanji s področja visokošolskega izobraževanja sociologije, filozofije, zgodovine, geografije ali politologije.